

פרק 7 - UDL וגישת הבופה

הקדמה:

אוהד: קליידוסקופ

ערן: תשמע אוהד, אני רוצה לספר לך משהו על מה שקרה לי היום בבוקר, היום בבוקר קמתי, לא משנה כאילו את כל התהליך, יוגה, ים, עניינים. אני פותח את הטלפון שלי, יש לי שם איזה מין אפליקציה כזאתי מתוחכמת, קוראים לה "פוקט", ששם אני קורא כל מיני סיפורים מעניינים, בין השאר גם על טכנולוגיה בחינוך, ואז ראיתי שמה את מה שדאלי 2, שזה התוכנה הכי חדשה, ואי היפ של בינה מלכותית, איך היא ציירה את כל הגיבורים של הארי פוטר, בדמיון מטורף, אוקי, לשחקנים בסרט, בלי שהיא מכירה את השחקנים בסרט, אולי כן, אולי לא. בכל אופן, בינה מלכותית, אנחנו נעסוק בזה היום. אנחנו נעסוק במשהו אחר, אבל מה שמעניין הוא שיצאתי מהבית, נכנסתי לאוטו, ואז שמעתי פודקאסט, הגעתי לכאן, ופתאום הבנתי, שבעצם למדתי בשתי דרכים שונות במהלך הבוקר הזה, אוקי דרך ראייה, דרך שמיעה, וזה כמובן לוקח אותי לרגע הנוגע הזה בכיתה א' או ב' בבית הספר היסודי, ששם בעצם מה היה לנו, היה לנו לוח גיר מחברת, כל הלימודים היו סביב רק דבר אחד, תקרא מהלוח אוקי, ותעשה את מה שהמורה או המורה מבקשים שתעשה. אז אנחנו היום פה בפודקאסט שלנו בקליידוסקופ, מארחים כאן את ניצן כהן, מורה עמיתה בכיתה תקשורת, ועדי פרומוביץ', גננת עמיתה בגן תקשורת, שתיהן סטודנטיות בתוכנית לתואר שני בטכנולוגיה וחינוך, כאן אצלנו בסמינר הקיבוצים, ואנחנו נדבר איתן על יוניברסל דיזיין לרנינג, שזה בעברית פשוטה, משהו שניצן תסביר מאוחר יותר, אבל בינתיים אוהד ייתן לנו פתיח.

חלק 1

אוהד: קליידוסקופ, פודקאסט טכנולוגי חינוכי, מגיש: ערן שפירא עורך: אוהד כץ

ערן: אוקי אז כאמור איתנו נמצאת ניצן כהן, וניצן אנחנו ניגש ישר לעניין, כמו שדרך אגב נוהג תמיד לומר ג'רמי פוגל, שיש לו אגב פודקאסט נורא מעניין בשם Think&drink different, אני ממש ממליץ לכם להקשיב, והוא אומר ניגש ישר לווריד הצוואר, אז מה זה יוניברסל דיזיין לרנינג Universal Design for Learning? בכלל מה הסיפור?

ניצן: אז קודם כל בעברית, יוניברסל דיזיין פור לרנינג, universal design for learning או UDL בקיצור, זה עיצוב אוניברסלי ללמידה, זה בעצם גישת למידה, שבאה לעזור לנו המורים, בהוראה שמותאמת לכל תלמיד בכיתה בהתאם למה שמתאים לו.

ערן: אוקי ניצן, אני חושב שאנחנו נתחיל להבין את העניין הזה כמו שהתחלתי עם הסיפור שלי, אז היום בבוקר היה טקסט אחד שלמדתי בקריאה, טקסט אחר שלמדתי בשמיעה, עכשיו יש עוד אפשרויות נוספות?

ניצן: בוודאי, יש לנו אפשרויות נוספות, אפשר לשלב, כמו שקראת ושמעת אפשר לשלב אותם ביחד, אפשר להוסיף סרטונים, אפשר לעבוד ולשפר את הרמה בהתאם לתלמיד, בהתאם למי שיושב ומשתמש בחומר שאנחנו מפיקים או יוצרים.

ערן: ועל איזה עקרונות זה מבוסס?

ניצן: אז ככה, העיקרון הראשון העיקרון האהוב עלי, עיקרון הבופה.

ערן: עיקרון גם אהוב על רובנו, מי לא אוהב לבחור משהו מהבופה.

ניצן: בדיוק, אז למה לא להכניס את זה לכיתה? למה לא לאפשר לכל תלמיד מגוון של אפשרויות? יותר מרק ספר הלימוד, ובעצם הוא יכול לבחור בעצמו. בצורה הזאת אנחנו מרוויחים 2 דברים, קודם כל, כשתלמיד בוחר עם הרבה יותר מוטיבציה בכלל לבוא ולהשתתף בתהליך, זה נותן לו הרבה יותר אחריות על התהליך, זה דבר אחד, הדבר שני, ככה אנחנו יכולים להגיע היום בכיתות גדולות לכל אחד מהתלמידים, ולהתאים לכל אחד, או לפחות לקבוצה יחסית גדולה, את הדרך שנכונה להם ללמוד, אנחנו מרוויחים 2 דברים בפעם אחת, עכשיו אנחנו עוברים למצב שהתלמיד למד חומר, קרא הקשיב, שמע, איך אנחנו יודעים שהוא למד? איך אנחנו יודעים שהוא הבין? ממה שאנחנו לימדנו, כי אנחנו הרי בדרך כלל עושים מבחן, נותנים דף עבודה, איך אנחנו יודעים שהוא למד? אז העיקרון השני, זה בעצם כשאנחנו נותנים לתלמיד מספר אפשרויות לבטא את עצמו, לבטא את הידע שהוא רכש, אוקי אז היום הרבה פעמים יתנו דף עבודה בחוברת, או יתנו מבחן, אבל למה שהוא לא יעשה פודקאסט כמו שאנחנו עושים עכשיו? למה שהוא לא יעשה, למה שהוא לא יעשה מצגת? ויש למה שהוא לא יעשה עבודת יצירה? תלמידים שמוכשרים בציור.

ערן: למה שהוא לא יעשה וידיאו?

ניצן: למה שהוא לא יעשה וידיאו? יש כל כך הרבה אפשרויות, שברגע שאנחנו פותחים אותם לתלמידים, הם יכולים להביא מעצמם הרבה יותר, ממה שאנחנו הרבה פעמים בכיתה נותנים להם.

ערן: והעיקרון השלישי?

ניצן: העיקרון השלישי, עיקרון מאוד מאוד חשוב, עיקרון של מעורבות והשתתפות. הרבה פעמים אנחנו מחלקים את התלמידים לקבוצות, שאנחנו בוחרים ממקורות וממקומות, והרבה פעמים אנחנו בוחרים איך התלמידים יעבדו, אם זה בזוגות, אם זה לבד, אם זה בקבוצות, אז העיקרון השלישי בא ואומר שהתלמידים צריכים לבחור איך מתאים להם. אוקי לדוגמה אני יודעת שכלומדת, יש פעמים שאני מעדיפה ללמוד לבד, ויש פעמים שאני מעדיפה ללמוד ביחד. לפעמים בקבוצה, כי אני מכירה את עצמי בצורה הכי טובה, וזה מה שהיו די אל UDL בא ואומר, התלמיד מכיר את עצמו בצורה הכי טובה, ויודע בצורה הכי טובה איך ללמוד.

ערן: ואוו, אוקי תשמעי, זה מה כאילו יש לי עכשיו איזה משהו כמו איזה 1000 שאלות, בעיקר על איך נראית הכיתה הזאת, ואיך אתן מצליחות לעבוד בתוך כל הסיפור הזה, אבל רגע לפני שאנחנו ניכנס לפרטים האלה, שהם בטח מאוד מעניינים למאזינים ולמאזינים שלנו, אנחנו נארח פה גם את אמיר בר, יזם ומפתח מוצרים בתחום של טכנולוגיות ללומדים עם דיסלקציה, בעל תואר שני באוניברסיטת הרווארד, בטכנולוגיה בחינוך, בעל הכשרה מיוחדת בתחום יו די אל UDL בארגון קאסט בארצות הברית, ומנחה שותף בקורס היו די אל UDL, יחד עם ד"ר בטי שרייבר כמובן, ואנחנו קיימנו ראיון עם אמיר ושאלנו אותו על יו די אל UDL

חלק 2

אמיר: בעצם אבחנו לי את הדיסלקציה בארצות הברית עם אנגלית בכלל.

מראיינת: איך הגעת ליו די אל (UDL)?

אמיר: אז ככה, ניסיתי אחרי שאבחנו לי את הדיסלקציה, בעצם זה נתן לי איזה משב מוטיבציה כזאת, שכל הניסיון הרע שלי בתור תלמיד בעצם היה לו איזה סיבה, כן ואז החלטתי ממש להשקיע וללמוד, ולהיות הכי טוב שאני יכול, ואחד מהדרכים שבחרתי לעשות את זה על ידי שימוש בטכנולוגיה, ומאוד עזר לי נגיד הקראות, שאני עשיתי תואר ראשון אז רק הטכנולוגיה של ההקראות רק הגיעה, ובאמת היו לי כל מיני שיטות ללמד את עצמי כל מיני דברים, ועשיתי תואר ראשון בפסיכולוגיה, אוקי פסיכולוגיה ארגונית, עם דגש על פסיכולוגיה ארגונית, ושיצאתי מהתואר שאלתי את עצמי אוקי, מה אני בכלל יודע לעשות? כאילו ופתאום הבנתי, שכל הנושא של לבנות מערכת, שתעזור לי או למישהו אחר ללמוד, זה

משהו שלמדתי, עם שילוב של טכנולוגיה, וככה החלטתי להתמקד בזה עבודה הראשונה שלי, הייתה באיזה מפעל, וככה לקחתי פרויקטים של לעזור ללמד את העובדים כל מיני תהליכי עבודה, אחרי זה חזרתי לעשות תואר שני במה שנקרא Human Resource Development, שזה בעצם הצעד של לימוד בתוך הכוח אדם בחברות, ותוך כדי התואר הזה נסעתי לבוסטון ועשיתי התמחות אינטרשיפ במרכז ל Human Resource Development Center For Applied Special Technology קאסט, שהם אלה בעצם שהמציאו את היו די אל UDL, החבורה של פרופסורים מהרווארד. ככה נחשפתי לכל הסיפור הזה, וככה איכשהו נהפכתי להתמחות ביו די אל UDL. שחזרתי מהקיץ ליוסטון עשיתי את התואר באוניברסיטה של יוסטון, אז בעצם נתנו לי להתחיל ללמד את זה בתור מרצה אורח, וככה פיתחתי את ההתמחות בזה נקרא לזה.

מראינת: אתה חושב שאם אתה בזמנו, היו משתמשים ככה המורים היו משתמשים אולי הייתה משתמשת בשיטה הזאת היית נמצא היום במקום אחר?

אמיר: אני חושב. היום אני יכול לדבר על זה כמובן בפרספקטיבה, מי אני בתור לומד, וכל הדברים האלה שאתם בטוח מכירים. בתור תלמיד בבית ספר אף פעם לא חשבתי על הדברים האלה, לא היה לי שום, לא עבר לי בראש של לחשוב על עצמי, מי אני בתור תלמיד, ושיכול להיות שמי שיושב לידי לומד בדרכים שונות, לא היה קיים דבר כזה עד שלא הייתי בן 20 ומשהו, בכלל הרעיון הזה עלה בדעתי, לא שמעתי על זה. אני חושב שברגע שיש בחירה, אז זה בעצם הכריח את התלמיד לחשוב באיזה צורה הוא רוצה ללמוד, ואז זה נותן יותר מודעות עצמית לחוזקות, לדברים שהתלמיד יותר חלש בהם, ויש היום הרבה גישות שאומרות, אם יש מה שחלשים בו, ויש משהו שחזקים בו. עדיף להשקיע במה שחזקים בו, לא כולם יהיו טובים בהכול, לא צריך בכוונה בכוח לנסות משהו שהוא קשה, עדיף להיות ממש טובים במשהו אחד, ובזה להשתמש בחיים, מאשר כל החיים להילחם באיזה משהו שקשה מאוד להגיע להיות טובים בו, אני יכול להעיד על עצמי, שאפילו שיש לי כבר 2 תארים שניים, היום אני לא יודע להפיק אימייל אחד, שאין בו שגיאות כתיב או תחביר, וזה מה שאני אני מנסה כאילו לחפות על זה בדברים אחרים, אני לא מנסה להיות מושלם.

מראינת: ולפי הסיפור ההצלחה שלך, ולפי השיטה, אנחנו יכולים רק לקוות שזה יכנס יותר ויותר לבתי ספר, ובאמת יותר תלמידים יחשפו לזה, אם כדי באמת לנסות להגיע לכולם, לרובם יותר.

אמיר: אני יכול להגיד דבר אחד, שאני חושב שבזמן שיש יש מורים שהגיעו בעצם ללמד, בגלל שהם בעצמם חוו קשיי לימוד, והם חוזרים לבית ספר כדי באמת לעזור לילדים שקשה להם, יש את אלה כמובן, אבל יש גם הרבה מורים, שבעצם הם מורים, כי תמיד היה להם כיף בבית ספר, והם היו התלמידים הכי טובים, והכל היה קל וזה מקום שהם רצו להיות בו, ואני חושב שלפעמים יש את המורים האלה, שלמדו בצורה יותר כללית, מאוד הצליחו, ולפעמים הם לא חושבים, רק רגע יש מישהו בצד השני שאולי מתקשה בדרך הזאת, וצריך לחשוב על עוד דרכים שאולי התלמיד הזה יכול ללמוד, אז נראה לי שיש הקטע הזה שתמיד נסתכל, לא להסתכל רק פנימה איך אנחנו לומדים הכי טוב, אלא לחשוב גם על אנשים אחרים, ומה הדרכים שהכי מתאימים להם.

מראינת: אמיר אני רציתי להודות לך שהתארכת אצלנו. היה לנו העונג לארח אותך. בהצלחה בהמשך ותודה.

אמיר: תודה רבה. היה כיף. בהצלחה לכם.

חלק 3:

ערן: אנחנו עוד נחזור לאמיר בר, ונשמע ממנו על המחקרים שהוא עשה בתחום הזה, ואפילו נשמע ממנו על פרויקט עלי גואה, אבל זה אנחנו נשמור למאוחר יותר, אבל בינתיים אני חוזר

לניצן ל - 1000 שלי, והשאלה מספר אחת היא איך זה עובד בשטח, כאילו איך ניראת כיתה שבה את מלמדת בשיטת יו די אל UDL?

ניצן: אז קודם כל השאלות האלה, כשאני למדתי את הקורס במכללה, כל השאלות האלה היו גם אצלי, ולא ראיתי לא היה לי ויז'ן של זה בפועל, יכול להיות, במיוחד בכיתה חינוך מיוחד כמו שאני עובדת בה, ראיתי את כל הבעיות שיכולות להיות, כל הבעיות הטכניות כי באמת איך עושים את זה בכיתה? איך מושיבים אותם? אז קודם כל, כדי לעשות שיעור כזה צריך הרבה הכנה, גם בתכנים שאתה רוצה להביא, איך לעשות את זה? ממש לעשות רשימה מסודרת, כדי לא להתפזר, כדי לראות ששמנו לב לכל תלמיד, ולכל צורך בכיתה, אז קודם כל ההכנה.

ערן: ואוו תשמעי, זה נשמע לי הכנה מטורפת, כאילו אני מנסה רגע לדמיין את זה כאילו מה אני מכין פודקאסט, אני מכין סרט וידיאו, אני מכין כאילו גם וגם, לאותה מסגרת זמן איך זה עובד?

ניצן: אז קודם כל, כמו שאנחנו פה היום בזוג אני ועדי, גם את השיעור אפשר להכין ביחד יחד עם עוד מורה, ואני חושבת שעבודה משותפת של מורים ביחד, יכולה להועיל לא רק בשביל חלוקת העבודה, אלא באמת כדי שכל אחד יביא את התחום שהוא הכי חזק בו, אם לדוגמה אני יותר טובה במשהו באיפד, ועדי יותר טובה במשהו במחשב, ביחד התוצר שיוצא הרבה יותר משמעותי ומדויק יותר לתלמידים, אז נגיד את השיעור שאני אספר לך עוד מעט עליו, אז אני ועדי עשינו ביחד, והתוצר, ובגלל והסיבה שבגללה השיעור יצא כל כך טוב, או בגלל שעשינו אותו ביחד ולא עשיתי אותו לבד, אז אני מציעה שמי שהולך לעשות שיעור יו די אל UDL, למצוא שותף או קולגה, עוד מורה או מורה ולעשות את זה ביחד.

ערן: אנחנו מדברים על השיעור בספריה נכון?

ניצן: נכון מאוד. אני החלטתי לצאת מהכיתה, והלכנו לספריה, ואז נתתי להם עוד אפשרות בחירה. כל אחד היה יכול לחשוב ולבחור איך הוא רוצה לשבת, אם הוא רוצה לשבת על ספה, על כורסה, על פוף, על הרצפה, ליד שולחן, וכל אחד בחר והם התפזרו במרחב, אני יצאתי עם אורות בעיניים מהשיעור הזה.

ערן: מה זאת אומרת, למה?

ניצן: היה את הרגע הראשוני של הקיר, שכל אחד רגע מוצא מקום, כולם פותחים מחשב, אני מציגה להם, כבר הם ידעו למה הם צריכים להיכנס, כולם כבר בחרו מה הם עושים, כי כדי שהשיעור יעבוד טוב עם תלמידים על הרצף, בחרתי להכין אותם כבר לפני, כבר שיעור לפני, כל אחד קיים בחירה כבר לפני, ואז אחרי שכל אחד ישב, כולם עם אוזניות על האוזניים, פתאום היה שקט. שבכיתה באופן כללי, ובכיתה חינוך מיוחד שקט, זה דבר מאוד מוזר, ועמדתי באמצע הספרייה, ואני מסתכלת לצדדים, ואני רואה את כולם לומדים, וכולם עובדים, ופתאום הרגשתי נורא מוזר, ופתאום הרגשתי שבתור מורה אני גם בשקט, אני רגילה לדבר, אני רגילה לעבוד, אני רגילה לזוז כל הזמן, ונהייתי מהכמה דקות של השקט האלה, נהייתי מלהסתכל עליהם עצמאיים ולומדים, וזה היה עבורי כמורה זה היה רגע מכונן, שהבנתי מה שלא הבנתי כל הקורס. הבנתי שיש בזה משהו ביו די אל UDL, ופתאום שמחתי, ובכנות שמחתי שבאתי לעשות תואר שני, ושנחשפתי למשהו מיוחד וחדש.

ערן: ואוו, תשמעי זה מרתק, ואני רוצה לומר גם מרגש, לשמוע אותך מתארת את זה, ולראות, יכול להיות שאני לא יכול להעביר את הברק הזה שיש לך בעיניים, כי זה ממש מקסים, וכאן בהקשר הזה אנחנו נחזור לאמיר בר, ונשמע על מחקרים גדולים יותר שנעשו בעולם על יו די אל UDL.

אמיר: מי שמסתכל על מחקרים עם יו די אל UDL, הם מגוון מאוד גדול, בגלל שיש כל כך הרבה דברים, דרכים להנגיש, וכל כך הרבה מקצועות, אין איזה משהו סיכום כללי נגד יו די אל UDL, צריך להסתכל יו די אל UDL במתמטיקה, יו די אל UDL בכתיבה, יו די אל UDL אבל באופן כללי, כן יש הרבה מחקרים שמוכיחים שהתלמידים, א שהם ביצעו יותר טוב, ונגיד יותר מזה אנחנו, אני ובטי מלמדים את הקורס הזה כמה שנים, בכל שנה עושים פרויקט כמו שאתם עשיתם, ואפילו לראיין תלמידים בסוף הכיתה של יו די אל UDL, הפידבק שאנחנו שומעים מהתלמידים בסמינר, זה שכן התלמידים מאוד אוהבים את הבחירה, והם הרבה יותר מושקעים בשיעור, כי יש להם בבחירה הזאת, הם יכולים לבחור דברים שיותר מתאימים להם מבחינה אקדמית, יש הרבה מחקרים שקשורים למה שנקרא איץ' אן סי, שברגע שנותנים בחירה, ולתלמיד יש את האפשרות בחירה, אז הם יש להם הרבה יותר מוטיבציה, כי הם שולטים בתהליך, כל מי שנותנים לו את האפשרות לבחור יש הוא מרגיש יותר שליטה, זה מה שנקרא איץ' אן סי באנגלית, אני לא בדיוק יודע מה התרגום המדויק של זה בעברית. אז קודם כל בלי קשר לאיץ' בדיוק עושים יו די אל UDL, זה שבעצם מציעים עכשיו תפריט, במקום מקום של מנה אחת, כן או הבופה, מה שבדיוק היא אוהבת להגיד, אז בעצם זה כבר הופך את התלמיד לשחקן יותר טוב, שם הוא גם נכנס לחלק של היו די אל UDL, איך מה מרגישים איך מרגישים את זה, איזה אופציות נותנים לתלמיד, ושם באמת אפשר להתמקד בחוזקות. אז זה נראה לי בגדול.

חלק 5:

ערן: ותודה לאמיר בר על המחקרים על יו די אל UDL, ואנחנו כאן בחזרה עם ניצן באולפן שלנו בקלידוסקופ, וניצן אוקי אז היה את הרגע המרגש הזה בספרייה, ומה קורה אחר כך איך התלמידים התייחסו לזה?

ניצן: אז ככה, הם התלמידים, כל אחד סיים את המשימות שהוא היה צריך לעשות, ועבר את תהליך הלמידה, ואספתי את כולם על הרצפה בספרייה, ורציתי לשאול מכל אחד איך היה, אז קודם כל, היה נורא קשה לבחור מי יהיה הראשון שידבר, כולם היה להם מה להגיד, אני מדברת איתך על התלמידים בכיתה ג' ד' על הרצף האוטיסטי, שבאמת לפעמים מאוד קשה להוציא מהם מה החוויה שלהם, אבל לכל אחד מהם היה מה להגיד. הם אהבו את המחשבים, את העובדה שכל אחד יכול לבחור מה שהוא רוצה ללמוד, והחלק הכי יפה שכמה תלמידים העלו, זה שבסוף בגלל שזה תהליך למידה מאוד דינמי, כל אחד יש לו קצב משלו, יש תלמידים יותר איטיים ויותר מהירים, אז בסוף אפשרתי להם להיכנס לסרטונים בנושא של השיעור, ולהמשיך ללמוד לפי מה שהם רוצים, אם הם רוצים להיחשף יותר לנושא אחד או לנושא אחר, והם סיפרו לי מה הסרטונים שהם ראו, והחלק הזה, החלק היותר פתוח בלמידה, שהם למדו יותר ממה שאני תכננתי ללמד אותם, הם למדו גם על דברים אחרים, שאני לא בטוח הייתי מגיעה אליהם בשיעור.

ערן: זאת אומרת, שמה שאת אומרת בעצם, זה שזה היו די אל UDL מגביר את המוטיבציה של הלומדים ללמוד?

ניצן: ככה אני הרגשתי בשיעור שלי, וכשיצאנו, מתי אנחנו עושים עוד פעם שיעור כזה? מתי שוב פעם יהיה? מתי אני אהיה שוב פעם במחשב? אני רוצה שוב פעם לראות את הסרטונים" זה ממש התחושה הייתה, שגם הם יצאו ברצון וללמוד עוד בצורה הזאת, ואני ממשיכה איתם לשנה הבאה, ללמד לכיתה ד', ובהחלט רואה את עצמי עושה עוד שיעורים כאלה, אני כבר מחכה ליחידת ההוראה הבאה, כדי לעשות עוד שיעורים כאלה.

ערן: ואוו ניצן תודה רבה לך, איזה כיף שבאת להתארח אצלנו כאן, אנחנו תיכף נעשה איזה מעברון קטן, ואחריו אנחנו נפגוש את עדי פרומוביץ', שהיא תדבר איתנו על הלגו, אבל לא רק. עדי תדבר איתנו על הלגו, גם אמיר בר יחזור.

חלק 6:

ערן: ותודה שחזרתן וחזרתם אלינו לקליידוסקופ, ואנחנו ממשיכים בפרק שלנו על יוניברסל דיזיין לרנינג, UDL, עיצוב סביבות למידה אוניברסליות. אז זהו הגענו כרגע לתרגיל הלגו שהבטחנו שנדבר עליו, ואנחנו נתחיל כמובן עם אמיר בר, האיש שפיתח את תרגיל הלגו, שיספר לנו על מה מדובר, ואחר כך נחזור לכאן עדי ונשמע ממך איך זה היה.

מראיינת: אמיר רצינו לשאול אותך, בסמינר ביצענו את תרגיל הלגו, ולמעשה אנחנו מה שעשינו, קיבלנו 2 שלבים מתוך כל התהליך של בניית הלגו, שבניית המכונת kaya, והתבקשנו לעשות את, להציג במספר דרכים את 2 השלבים. היה לנו אפשרות לבחור, והיינו צריכים לעשות סרטון, היינו צריכים להציג בתמונות ובהסבר מילולי, אז רצינו לשאול איך חשבת על הרעיון הזה?

אמיר: אוקי, אז כמו שכבר אמרנו על הרעיון של יו די אל UDL זה בעצם להראות את אותו תוכן בדרכים שונות, מתוך הבנה שכל תלמיד, יש לו את הדרך שהכי מתאימה לו ללמוד. למישהו מתאים לקרוא, ולמישהו אחר יותר מתאים להקשיב. אז בעצם כשאני התחלתי ללמוד על יו די אל UDL, בקשו ממני שאני אבוא ואלמד את הרעיון הזה בתור מרצה אורח ביוסטון, וזה היה קורס של תואר ראשון, וחשבתי אוקי איך אפשר לעשות את זה בדרך כיפית, כאילו אז אני אישית מאוד אוהב לגו, תמיד אהבתי לגו, ותמיד אהבתי לבנות ולעקוב אחרי ההוראות, וכשחשבתי על זה אמרתי ואללה זה כאילו לגו. הם גאונים, הם עשו משחק שמסבירים אותו בשפה וויזואלית, שהיא לא מצריכה איזה שפה ספציפית, זה עובד בכל העולם, ילדים מכל העולם משחקים בלגו ואוהבים את זה, והם לא מתאמצים יותר מידי, הם בסך הכול מראים ציורים של השלבים. אז חשבתי שזה רעיון מעולה, להראות איך אפשר להסביר את אותו דבר בכמה דרכים, עכשיו ברור שאייך שלגו מציגים את זה דרך טובה כי זה משהו מאוד וויזואלי, בגלל זה גם תרגיל שהוא מאוד טוב כאילו, להמחיש כמה זה יכול להיות יותר קשה, מלעשות משהו שמקבלים אותו בצורת הדרכה שהיא פחות נוחה, אוקי אז אם אני רואה ציור של איך להרכיב את הלגו, זה מעולה, אבל אם מישהו מסביר לי עכשיו בכתב איך לחבר את החלקים, אז זה יותר מאתגר נכון, אבל זה גם ממחיש נגיד למורה, כמה זה קשה לתלמיד עם דיסלקציה ובעיות אחרות לקרוא משהו, בעוד שלמורה זה מאוד קל לקרוא. נכון, אז בעצם הרעיון שהוא בעצם להפוך את החיים טיפה יותר קשים למי שעושה את התרגיל לגו, כרגיל בואו תיקחו את אותו רעיון שהוא די בסיסי, תחבר את החלק הזה לפה ולפה, זה משהו מאוד קצר, ותסבירו את זה גם בקול, גם בכתוב, גם בתמונה, וגם בווידאו, כדי להראות שאת אותו דבר אפשר לעשות בכמה דרכים. כמובן שמישהו אומר רק רגע, אבל למה שמישהו ירצה להקשיב לאייך להרכיב חלקים בלגו, רק בכל קיר, זה לא הגיוני, אנחנו צריכים זהו למה שמסבירים את זה, לא להגיד את הצבעים, אסור להגיד את הצבעים, אבל שוב פעם אנחנו כבר נכנסים לאוקיי, מה אם ילד עיוור, או ילד שקשה לו לראות רוצה לשחק בלגו? אולי מי שיגיד אבל למה שישחקו בלגו? אבל אם תעשו קצת גוגל, תראו שיש ילדים שיש להם קשיי ראייה, והם כן אוהבים לשחק בלגו, אז זה הדרך בשבילם ללמוד, אז זה נותן לנו פה חוויה, שבעצם להעביר את אותו תוכן בכל, בכמה דרכים. בתור מורים, אנחנו לומדים על ההבדלים, ובסופו של דבר כשאנחנו מסתכלים על התלמיד, אנחנו רואים שכן יש קהל יעד בכל אחד מהדרכים האלה. בסופו של יום, אולי זה קהל מאוד מצומצם של ילדים, עם קושי מאוד ספציפי, אבל זה עדיין כאן, ובעצם יו די אל UDL בא ואומר, אם תעבירו את התוכן בכמה דרכים, אתם בעצם מוודאים שכל תלמיד שלא היה לכם בכיתה, ידע לעבוד עם התוכן בצורה הכי טובה.

חלק 7:

ערן: ותודה לאמיר בר, מארצות הברית, והנה אנחנו כאן בחזרה בתל אביב, באולפן שלנו עם עדי פרומוביץ', שתספר לנו איך זה היה בעצם לעשות את תרגיל הלגו הזה, שאגב נשמע לי דרך אגב ממש מסובך, כאילו ניסיתי רגע לדמיין, איך אני מסביר למישהו בדיבור, איך לעשות משהו בלגו, נשמע קשה.

עדי: אז אני אסביר. בעצם בתחילת הסמסטר, בטי פרסה בפנינו ככה את הנושא, וגם את מה שנצטרך לעשות בסוף הסמסטר, וכשהיא אמרה לנו, שאנחנו נצטרך להעביר שיעור בסגנון יו די אל UDL, שיקלו כמה גורמים, וכמה דרכים לייצוג ידע לייצוג בופה לייצוג, אני התבלבלתי לחלוטין, אמרתי לכל החברות שלי אני לא יודעת איך אנחנו הולכות לעשות את זה. כמו ששאלת קודם את ניצן איך זה יכול להיות, איך אפשר לתפעל את זה בכלל, איך אפשר לגשת לזה בכלל, זה היה נראה לי כל כך גדול ומאיים, ואז בערך באמצע הסמסטר הגיע תרגיל הלגו, המטרה של התרגיל הזה זה בעצם, היה לקחת אותנו ולתת לנו להתנסות בטעימה, איך מכינים משהו יו די אל UDL, לא ישר לקפוץ לתוך שיעור, אלא משהו יותר מצומצם וקטן, התרגיל הזה גרם לי להבין שזה אפשרי, לא רק שזה אפשרי, שזה הכרחי, ואני אסביר, בעצם התרגיל הזה, בתרגיל קיבלנו חתיכות של לגו, והתבקשנו להסביר, בכל מיני דרכים, איך להרכיב את האופנוע הזה שקיבלנו. בהתחלה אמרתי, מה בדיחה זה שטויות, מה הבעיה, אני מקליטה את עצמי, אני מצלמת את עצמי, אני מסבירה, קטן עלינו, אנחנו נעשה את זה צ'יק צ'ק, התחלנו באמת מהדברים הקלים יותר, שזה לצלם סרטון, לצלם בתמונה, אפילו לכתוב לא היה לנו כל כך מסובך, אבל אז הגיע הדרישה המאוד משונה, להסביר לבן אדם שמתקשה לראות, איך להרכיב אופנוע בלגו, בדיוק,

ערן: ואז זה נשמע לי ממש מורכב, אני אנסה רגע לדמיין, אז מה את אומרת לוקח את קובית הלגו האדומה, אבל הוא לא רואה שקובית הלגו בכלל קיימת, והוא לא רואה שהיא אדומה מה עושים?

עדי: בדיוק, ופה נתקלנו הקושי האמיתי, אמרתי איך אני עוזרת לבן אדם, אנשים שיש להם קושי בראייה, בכלל משחקים בלגו? זה פתח לי את החשיבה, לזה שכל אדם יכול לעשות הכול, פשוט צריך להתאים את הדרך שבה אנחנו מתווכים לו את העולם, ואת האפשרויות שבהן אנחנו ניתן לו ללמוד, כי מלכתחילה אם אני אראה מישהו עיוור, ואני אגיד לו אה אתה לא יכול לשחק בלגו, זה מבחינתי שווה ערך לתלמיד, כמו שאמיר לדוגמה, שהוא התקשה בלקרוא ולכתוב, וותרו עליו, הוא הרגיש שוויתרו עליו, זה שווה ערך מבחינתי, ואני כשאני באה לעבודה שלי בגן כל יום, אני רוצה שלא רק שהילדים בגן ימצו את הפוטנציאל, אלא יותר חשוב מזה, שהם ירגישו שהם ממצים את הפוטנציאל של עצמם, וכשאנחנו באנו לנסות, להנגיש לבן אדם עיוור איך להרכיב אופנוע בלגו, שזה נשמע אפילו עכשיו אומרת את זה נשמע לי מופרך, אז זה היה כל כך מדהים, כי היינו צריכות לרדד לרזולוציות כל כך מדהימות, ברמה של קח את החלק שיש לו עיגולים קטנים למעלה, והוא מרגיש בגודל קטן או גדול, ואחרי זה שסיימנו אז זה אמרתי, ואז איזה יופי, איזה יופי באמת כל אחד יכול לעשות הכול.

ערן: ואז, זה נשמע מרתק, ובאותה נשימה שוב, זה נשמע קצת מתסכל, אני חייב לומר כי אני נזכר סליחה, על ערן בכיתה א' שלו, שהאמת היא לא באמת השתנתה, אוקי אז הלוח היה מחיק, ואחר כך נהיה דיגיטלי, אבל בתכל'ס מאוד דומה, על אותו עיקרון, ואני חושב לעצמי, האם היו די אל UDL זאת נחלת החינוך המיוחד בלבד?

עדי: אני חושבת שממש לא. אני אנחנו רואים לאורך השנים, שגם הכיתות הרגילות מכילות יותר ויותר תלמידים שיש להם קשיים מסוימים. אנחנו אנשים שונים אחד מהשני, וגם בן אדם שלא מוגדר עם צרכים מיוחדים, יכול להיות לו קושי, ההבחנה היא לא מה שמשנה בין אם יש לך קושי או אם אין לך קושי, ובגלל זה אנחנו הרבה פעמים רואים דווקא בחינוך הרגיל, אנחנו רואים הרבה ילדים שמתקשים לשבת לאורך זמן, שמתקשים להקשיב לאורך זמן, שמתקשים להחזיק שיחה לאורך זמן, זה משהו שאנחנו נתקלים בו יותר ויותר בשנים האחרונות, ובגלל זה הגישה הזאתי יכולה להתאים בצורה מדהימה בחינוך הרגיל לדעתי, כי היא בעצם אומרת, בואו גם אם אתה יודע לקרוא, גם אם אתה יודע להקשיב, אתה יכול לבחור, אתה יכול לקחת אחריות על עצמך ולבחור, גם אם אני יודעת לקרוא טקסט, ואין לי בעיה לשבת ולקרוא מאמר, אבל ביום שלישי בבוקר אני קמה ואני לא מתחשק לי, לא מתחשק לי לקרוא, אני מרגישה שיהיה לי נוח להקשיב ולהוציא את הידע שלי החוצה, אחרי שהקשבתי ולא אחרי שקראתי, וזה משהו שאפשר שממש אפשר להשתמש בו בחינוך הרגיל, אני חושבת שזה אפילו הכרחי, שצריך להשתמש בזה בחינוך הרגיל.

ערן: אז אם אתן שומעות אותנו עכשיו, זה אתם שומעים אותנו עכשיו גם, זה בדיוק הרגע שבו תחשבו שוב על התפקיד שלכם כמורות וכמורים, יותר כאולי שפיות ושפים, שהם מכינות לנו את הבופה הזה של האפשרויות השונות לתלמידים שלכם, ולא לה שאוהבים לשמוע, ולא לה שאוהבים לקרוא, ולא לה שאוהבים לעשות דברים, וכן הלאה. ותודה רבה לניצן כהן ולעדי פרומוביץ', שהיו איתנו כאן בתל אביב, ותודה רבה גם לאמיר בר שכרגע ישן בארצות הברית, ותודה לאוהד כץ כמובן, העורך המוזיקלי והקולי שלנו, באולפני המולטימדיה של המרכז החדשנות של סמינר הקיבוצים, ותודה לכם ולכן שהאזנתם לנו. אפשר לשמוע אותנו בספוטיפיי, ואפשר כמובן גם לדבר איתנו בקבוצת הפייסבוק של "מחשבים למידה מחדש". הזדמנות למשל לשאול אותנו איך עושים יו די אל UDL, ואיך זה באמת עובד, ולקבל מושג, ניסיון של עדי ושל ניצן בתחום הזה, ובכלל בכל הנושאים שאנחנו עוסקים בהם, אני הייתי ערן שפירא, וניפגש בפרק הבא של "קליידוסקופ".

אוהד: "קליידוסקופ" פודקאסט טכנולוגי חינוכי מגיש: ערן שפירא עורך: אוהד כץ